

מתוך "מתחם הישכאל" ,
רביצון אלת"ן, מתחם, אוקטובר 1994,
מא 32.

✓ ח ד ש ו ת ✓ ח ד ש ו ת ✓

אובססיית ההצטנעות, ההתפתלות הנחשית הנעה בזרימה חדה מן ההשתטחות וההקרבה הנרפסת ועד למאבקי המיניות הנחשקת, הביטוי האישי-רגשי מול הקונוטציות המסתוריות. נחלת-הכלל של רצח-מוזות-שעשועים-אקסטזה-דיטואל ומושג היופי לעצמו, הטמון בכל פיגורה מחוללת יתנועות המחוללות הללו, זעירות ככבירות, מוכרות לנו מאז דמויותיהן הציוריות של דבורה, מרים ובת-יפתח מכנען, שיש בהן לא מעט הרואיות, ועד לכישופיה של סמיה גמאל בפני פריד-אל-אטרש במצרים של שנות ה-30 וה-40.

האם רצונה התמידי של אליזבט טיילור להראות ככוכבת אוריינטאלית אכזוטית בעלת יופי אגדי הוא הוכחה לכך, שעולם המערב שבו כלו בקסם כבלי המזרח? כיצד נעשה התרגום שלו ליסודות המזרח? מה מתוכם הופנם, וכיצד? ומה עם הארוטיקה החבויה אל מול הפיתוח החושף? (עומר כיאם מנסה, למשל, להתרחק ביודעין מן הסנוור המיני). ומה עם חווית הענק של לידת בני-אדם בין-שמיים-וארץ או מול כל אלה?

10 - THE MIDDLE EAST AS A CULTURAL SOURCE
היתה כותרת הקונגרס בו השתתפתי בשהותי בפינלנד; הקונגרס ליווה את פסטיבל המחול לכל אורכו. חשתי באיזשהו קסם שאופף אותי מעצם היותי נציגה של "בשר ודם" מן המזרח הקרוב. מה גם שהוזמנתי לפסטיבל כאישה יוצרת מן האיזור, והושם הפעם דגש רציני, לא מעט מדעי ותאולוגי, על מקומה של האישה. פתיחותי לתרבויות ודתות האיזור הדהימה את הקהל. אין מצפים לכך היום בעולם הרחב

✓ דימויים מזרח - תיכוניים בפינלנד הרחוקה

פסטיבל וקונגרס

KUOPIO, FINLAND-1

יוני 1994

מאת ד"ר ציפי פליישר

זה לא קורה לנו כל יום, לראות עצמנו כנותני הטון התרבותי המיוחד, השופע, כלפי החוג המערבי - מתוך המזרח התיכון, שכולו שמש... או ליתר דיוק, לראות עצמנו כפי שרואים אותנו האחרים, אותנו ואת איזורנו, ממרחק רב בקילומטרים ובאווירה, ואז מסתבר במבט של אלפי שנים אחורנית, שכוח אדיר טמון בהתבוננות בתוך דימויים תרבותיים שנוצרו כאן בימי קדם, והם קיימים עד היום, אך נשכחים בתפישתנו. צוק העיתים מוחק רישומים באכזיות אף שהם בבחינת עובדות בשטח.

מה הם אותם דימויים?

יתנועות האישה המחוללת במזרח הקרוב עשויות לייצג אותם היטב: הקירבה לטבע (לרוח המנשבת בקלילות, לגלי הים הזורמים), הכמיהה לחופש המבע תוך

מישראלים. ההיבט החזותי והתנועתי שביצירותי המוסיקליות (שבחרתי להציג לנוכחים) בצד האורטוריה פרי עטי על גירוש ספרד (בה משתקפת סימביוזת שלושת הדתות), השמעתי הקלטות של קולות ילדים בדואים וארמנים, ואת הבאלט הטלויזיוני של ליה שוברט לפואמה הסימפונית "נערה ושמה לימונאד", שהלחנתי בהשראת שירו של משורר לבנוני לפני 18 שנה.

כל זה נשזר היטב והשתלב כראוי בחוויות של מופעי מחול שבאי הכנס חזו בהם: כך נמזגו היטב אל תוך התודעה הצפונית הרחוקה תדמיותי שלי, עם חזיונות הבמה של "מבול" בביצוע להקת בת-שבע ושל "פנינים", בביצוע סוראיה הלאל המצרייה. ה-FUSION של אוהד נהרין היה משיאי הפסטיבל, וזוהי אמירה אובייקטיבית הנצמדת לתחושת הלוקאל-פטריוטיזם, שחשנו שנינו היטב בפגישתנו בפינלנד הרחוקה.

המוסיקה והמחול הופיעו שוב ושוב כשני כוחות חובקים. מסגרות החג המסורתיות הנפרדות לגברים ולנשים בחתונה, למשל, הן מאותן הוויות המלאות בתנועה ובצליל מקדמת דנא. סמל זה מתיק אותנו הישר אל יחסי גבר ואישה בשלוש הדתות שצמחו באיזור. גם בכך עסק הקונגרס ובמלוא המקצועיות. התאולוגיה, מסתבר, לא פחות מן האומנות מחוללת הניסים, עשויה לקרב בין עמי האיזור.

